

Telegraful Român

Organ național-bisericesc — Intemeiat în 1853 de Mitropolitul Andreiu Șaguna

APARE SAPTAMANAL

Abonamentul:

Un an 500 Lei. — Șase luni 250 Lei. — Trei luni 125 Lei. — Pentru străinătate un an 900 Lei. — Pentru America 4 Dolari.

Articole și corespondențe

se adresează **Redacției** Telegraful Român, Sibiu, strada Mitropoliei Nr. 45. — Scrisorii nefrancate se refuză. — Articole nepublicate nu se înapoiază.

Prețul inserțiunilor

un șir petit 6 Lei pentru odată, dacă se publică de mai multe ori se dă rabatul convenit.

Abonamentele și inserțiunile

se adresează **Administrației** ziarului Telegraful Român, Sibiu, strada Mitropoliei Nr. 45

Indrumarea tineretului

(=) „Dați tineretului o mai temeinică educație!”

Așa își rostesc gândirea, la început de nou an școlar, în deosebi părinții de familie, cari în vremea din urmă s'au luat de-un gând din pricina intristătoarelor cazuri, de năravuri degenerare, ivite în sânul odraslelor atât de scumpe inimii lor.

Și cine are să ia asupra sa însărcinarea unei mai temeinice educații a tineretului, decât culturii? —

Neapărat, școala și biserica, — în mai strânsă colaborare cu familia.

Dacă statele, în șirul transformărilor suferite, s'au depărtat, mai mult sau mai puțin, de biserică și de rândurile ei, de aici în urmărire că biserica să slăbească în afirmarea rolului său de îndrumătoare și în educația tineretului școlar, chemat să alcătuiască societatea română de mâine.

Lucrarea de înrăurire a bisericii noastre asupra școlărilor se mijloceste în școală prin activitatea cateheților ortodocși.

Profesorii de religie în școlile secundare, ca și preoții cari predau religia în școlile primare, — însuflețiți cu toții de idealul preoției, sânt astăzi priviți cu multă încredere și multă speranță de întreaga opinie publică românească; se așteaptă, cu altă vorbă, dela fiecare dintr'înșii să trezească conștiințele și să le formeze în vederea înălțării lor evghelice.

Congresul pedagogic religios, care s'a ținut în vară la Mănăstirea Dealul de lângă Târgoviște, este o manifestație a preoțimii tocmai în fața pe-

ricolului ce s'a vădit în creșterea tinerimii.

Glasul cateheților, din recentul congres, a confirmat din nou că educația adevărată a școlărilor se înfăptuiește pe temelia credinței religioase creștine. Numai această credință, care are să întâmpine pe elev în școală, în familie, în biserică, îl va mântui, ferindu-l d'a se sălbătici mai departe într'o societate unde azi, din nenorocire, se judecă aproape zilnic părinți și copii, unde, mai mult ca altădată, oamenii se înșală unii pe alții, mințesc, fură, pândesc câștigul urât, se bat și seucid...

Serviciile oferite de biserică, în scopul unei mai bune îndrumări a tineretului școlar, vor fi întărite de rezultate dorite, când factorii chemați nu vor sta la îndoială a sprijini *dezideratele exprimate în amintitul congres* pentru activarea învățământului religios. Reamintim, în special, următoarele puncte:

1. predarea religiei, în toate școlile supra-primare, să se facă în câte 2 ore pe săptămână;

2. sprijinirea, din partea guvernului, a revistelor de educație religios-morală pentru tineret, spre a putea fi răspândite cu prețuri moderate printre școlari, — ceace ar stavili răspândirea cărților pustiitoare de suflet;

Se mai cere:

3. tipărirea, neîntârziată, a Sfintei Tipărituri, cu trimiteri, și

4. o «Mică biblie», în execuție potrivită, cu preț cât mai redus, pentru școlari, — aceștia ar cădea în sarcina Sfântului Sinod;

5. de netăgăduit folos va fi tipărirea Sfintei Liturghii, pe o singură melodie, pentru elevii școlilor secundare, precum și a unei antologii de cântece religioase și colinde, — și altele la fel, menite a potoli setea de a cunoaște a tinerimii noastre — cu *apa vie* a învățăturilor creștine, de eternă valoare.

S'a proiectat și înființarea unei asociații a profesorilor de religie, în care să intre și cei ce predau religia în școlile primare, precum și profesorii dela academiile și facultățile noastre teologice.

Negreșit, vor fi încă multe și interesante proiecte de meditat, când e vorba de a clădi împărăția lui Dumnezeu în sufletele tineretului, — probleme ce vor veni la rând în desbaterile viitoarelor congrese ale profesorilor, porniți pe calea cea mai bună de-a aduce îndreptare și mântuire, pentru toți cei ce-l caută, prin marea lucrare de cece hizație, desfășurată stăruiitor și sistematic.

În ziua istorică, din 14/27 August 1916, Consiliul de Coroană dela Cotroceni, prezidat de Regele întregitor de țară Ferdinand I, având alături pe principele moștenitor Carol, a hotărât intrarea României în marele război, pentru a ne da, după jertfe fără număr, o țară întinsă și așezată pe vecie în granițele sale firești.

Aniversarea intrării armatelor române, în luptele sângeroase ale înfăptuirii unității noastre naționale, să fie o reculegere pentru toți ceice o sărbătoresc și un îndemn neclintit pentru toate generațiile ce vin de-a fi gata să apere,

cu orice sacrificiu, libertatea desrobitorului Ardeal, al nostru, astăzi și totdeauna!

Capelă în fiecare școală normală și alte cerințe. — În vederea deschiderii anului școlar 1934—35, s'a ținut de curând în capitală o consfătuire a directorilor și a directorilor de școale normale.

Dl ministru, Dr. C. Angelescu, care a prezidat consfătuirea, apelează la cei prezenți să dea deosebită atenție tinerimii în ce privește educația religioasă, morală și națională.

În ce privește educația religioasă — spune dl ministru — sânt de părere, ca în fiecare școală să se înființeze câte o capelă, unde preotul să predice, în fiecare Duminică și sărbătorile, morala creștină.

A mai declarat dl ministru, că anul acesta, va da școalelor, de băieți și fete, 2000 burse și 4000 semiburse.

În altă ordine de idei, dl ministru al instrucției a cerut directorilor și directorilor de școale normale să întreprindă o campanie de culturalizare a satelor. Directorii vor face cursuri pentru adulții din împrejurimile școlii lor; gospodărele vor face cursuri de meșteșuguri.

În interesul buneii funcționări a învățământului normal, fiecare director va avea să facă propunerile ce le crede necesare.

Un ungur despre război. — Primministrul, dl Gömbös, al Ungariei, a declarat corespondentului unui ziar parisian, între altele, următoarele: «Eu care am făcut războiul ca soldat, socotesc că acela care ar voi să deslănțuească un nou război, ori nu știe ce este războiul, ori este atât de lipsit de muștrărea cugetului, încât ar merita să fie spânzurat».

Dl prim-ministru al Ungariei n'are decât să spună, cât mai des, cuvintele acestea înțelepte patrioților săi revizionisți. Îi privește foarte de aproape: ca turburători de pace și pregătitori de război.

FOIȘOARA

Figuri din vechea ziaristică ardeleană

NICOLAE CRISTEA

(Sfârșit)

Spuneam într'alt loc, că deodată cu Nicolae Cristea, părăsirea Telegraful Român toți colaboratorii de seamă, crescuți în ideologia lui Șaguna Pasionași ai luptei naționale, ei nu puteau accepta încordări multiple, au dat viața unui nou organ de acțiune, prin înființarea Tribunei dela Sibiu. Sub conducerea spirituală a lui Ion Bechnitz, omul de mare talent și de excepțională cultură, Tribuna devin un formidabil instrument de îndrumare și încheagare a conștiinței naționale, careia îi deschiseși perspective mari ale politicii românești unitare.

Nicolae Cristea era unul din pionierii acestei mișcări, aducându-i cu bucurie ofranda și experiența bogatei sale activități ziaristice. În același timp însă, participa activ și în domeniul politicii militante, rostind-se cu bărbăție în adu-

nările politice și în ședințele comitetului național, al cărui membru respectat era. Cum sistemul de persecuție violentă, inaugurat de Tisza contra naționalităților, lua forme tot mai grave, sub guvernul camuflat al lui Banffy, românii, însuflețiți de apostolatul Tribunei, se îndârjiră din ce în ce mai mult, afirmându-și în mijlocul unui clocot amenințător, forța de rezistență și apărându-și cu orice risc existența națională. Din această atmosferă de fermentație furtunoasă, alimentată acuma și de procesele de presă și condamnările numeroase, răsări ideea unui Memorand energetic la împărat, care să-i fie prezentat de către o delegațiune monstră a națiunii. Era concepția „tribunilor” a intranei. În conștința „tribunilor” și după împotriviri de 5 ani de zile ei avură bucuria să triumfe în 1892, când conferința națională dela Sibiu luă mara hotărâre cu vot unanim. În Mai același an, o delegațiune de 300 de membri se înfățișă la Viena cu actul istoric, care se înfățișă, clar și documentat, toate gravaminele neamului românesc din Ardeal și Ungaria. Se știe rezultatul. Sub amenințarea guvernului unghuresc, că dacă delegațiunea va fi primită, Ungaria își va proclama independența, porțile Bur-

gului au rămas închise. Cu o lună mai târziu, prefectul județului Sibiu restituia lui I. Rațiu memorandum respins, însoțit de prețutul, că semnatarilor le lipsește calitatea legală de a reprezenta pe locuitorii români din Ungaria.

Dar Banffy nu se opri aici. Spre a da lovitură de grație impetuoașei acțiuni românești, ce prevestia zile rele pentru Ungaria, el inscenă, după pregătiri de doi ani, monstruosul proces al Memorandului, tărând înaintea curții cu jurați din Cluj, pe toți membrii comitetului național. Luna Mai 1894 avea să înregistreze, acum sub privirile opiniei publice europene, procesul istoric dintre două raspe, care dădea o complexă justificare aspirațiunilor românești.

Nicolae Cristea a fost unul din eroii acestei drame naționale. Drumul lui și al celorlalți acuzați, dela Sibiu la Cluj, se prefăcuse într'o cale triumfală, cu risipă de flori și cântece din partea poporului, ce i întâmpina în toate ărdurile împănate de jandarmi. Capitala Ardealului, inundată atunci de nesfârșite cete românești, trăise clipe de spaimă. Venise națiunea însăși la judecata cea mare, spre a demonstra unui adversar îngrozit, că în lupta pentru libertatea națională, so-

lidaritatea ei cu fruntașii este deplină și nezguduită.

«Reduta» șovinismului maghiar din Cluj tresare sub freacătorii energiei latine. Acuzați și apărători afurciți drepți încălcate, făcând să vibreze sala de accentele limbii românești. La un moment dat, procurorul articulează nervos: Cristea Miklós. Venerabilul preot cu barbă albă și frunte lată se ridică liniștit și solemn, ripostând cu mândrie în românește: eu sunt Nicolae Cristea, prin urmare, cer să fu numit astfel. Președintele cedează și tentativa de maghiarizare se spulberă. Interogatorul acuzărilor curge în zig-zaguri diabolice și obositoare, cu întinderi de se storce de declarația captivă de renegare a Memorandului. Ar fi fost actul de înaltă trădare, prin care se înmormânta demnitatea unui popor și legitimitatea drepturilor sale naționale.

Procesele verbale originale, salvate de un distins magistrat, care pășeste traducerea lor, mi au arătat, pas cu pas, aceasta tendință josnică și odioasă, menită să suprimă cea mai frumoasă pagină din istoria luptelor noastre politice.

Dar spre norocul nostru era prezent acolo și Nicolae Cristea, omul dintr'o-

Ce este Biserica?

(3) **Cum se înfățișează Biserica lui Hristos?**

Pentru a înțelege și mai bine ce este Biserica, să vedem care sunt înfățișările ei? Precum viața nu poate fi lămurită cu o descriere, cel mult se poate face o descriere a ei, tot așa este și cu Biserica. E ușor să faci istoria Bisericii, arătând cum s'a răspândit în toată lumea și la toate popoarele.

Poți arăta virtuțile Bisericii, creșterea ei în decursul veacurilor, izbăvirea și greutatea pe care le-a întâmpinat. Deci tocmai pentru a înțelege cât mai mult ce este Biserica, vom scoate în lumină câteva din icoanele sau înfățișările ei.

Măncând dela aceasta, vom mai aminti odată cetitorului, că *Biserica este lucrarea lui Dumnezeu în lume, adică viața de sus, cerească altoită pe pământ și crescând într'un răsad sufletesc binecuvântat*. Pe de altă parte Biserica mai este viața omului în Dumnezeu: „Mie a trăi este Hristos“, adică îndumnezeirea ființei noastre prin darurile întrupării Mântuitorului Hristos: Jerfa de cruce, Învierea și Pogorârea Duhului Sfânt.

Schimbul acesta minunat de viață, de iubire, de bunătate, de milostivire, de pace și sfințenie, dintre Dumnezeu și ființa omenescă este Hristos, este Biserica.

În Biserica Dumnezeu se dăruiește omului, iar în afară de Biserica omul nu-L poate primi; în Biserica făptura noastră e sfințită și îndumnezeită, iar în afară de Biserica, nu se poate sfinți. Lucrarea de răscumpărare a neamului omenesc s'a făcut prin Hristos, iar darurile răscumpărării sunt corăurile Bisericii: Hristos nu poate împărați decât în Biserica Sa; oamenii nu pot lupta spre mântuire, decât în împărăția lui Hristos, care este Biserica.

Viața Bisericii prezintă mai multe icoane, din care noi desprindem trei; mai întâi:

Infățișarea duhovnicească

Aici intră viața lăuntrică a Bisericii, schimbul tainic și nevăzut care se petrece între Dumnezeu și sufletul nostru. A cuprinde această icoană nu poate, decât ochiul duhovnicesc și sufletul adâncit în rugăciune.

Pentru a bănuți totuși de ce este vorba, vom lua într'ajutor trei parabole din evanghelistul Matei: *Parabola comoarei ascunse în pământ*, 13, 14; a mărgăritarului de mare preț 13, 45—46; și a aluatului care dospește toată frământătura 13, 33.

Biserica, viața cu Dumnezeu prin Biserica, este o taină, pe care omul multă vreme n'o cunoaște, dar deodată o află, precum a aflat lucrătorul comoara și neguțătorul mărgăritarul. Numai după ce vii la credință, după ce te naști din nou prin pocăință, numai atunci începi a pricepe nemărginita dragoste a lui Dumnezeu față de tine, numai atunci înveți a prețui jertfa crucii lui Isus, prin care tu ești chemat la această viață duhovnicească în Biserica lui Dumnezeu. Aflând astfel comoara credinței și a vieții în Hristos, oare nu lași totul, toate cele pământești și grija lor?

Le lași îndată pe toate fără a sta de loc pe gânduri, căci avându-le pe acestea ai câștigat fericirea, pacea și mântuirea sufletului, nu numai în această viață, dar pentru vecie.

Cum ajungem la agonisirea acestor bunuri sufletești, nu știm; cum de sufletul nostru se schimbă și înviază la viața nouă, nu ne putem da seama. Știm doar atât că cuvântul lui Dumnezeu este ca un aluat lăuntric care lucrează necontenit, căci este viu și astfel, în mod tainic, nepriceput de noi, ne ridică la o altă viață, ne face o frământătură schimbată, o făptură nouă, după cum zice sfântul Pavel: 2 Cor. 5, 7.

În fața acestei minunate lucrări, care se face mai presus de puterea și înțelegerea noastră, mai putem zice cu Pavel, că mântuirea vine în dar: „Iar Dumnezeu bogat

fiind întru milă, pentru cea multă a sa dragoste cu care ne-a iubit pe noi și fiind noi morți cu păcatele împreună, ne-a înviat cu Hristos, „în dar sunteți mântuiți“; și împreună cu dânsul ne-a sculat și ne-a pus a ședea întru cele cerești întru Hristos Isus“.

Infățișarea pământească a Bisericii

Adineaori s'a vorbit de o înfățișare lăuntrică și tainică a Bisericii, — acum va fi vorba de icoana din afară a ei. În Biserica se îmbină în mod fericit întreolaltă cele ce se văd cu cele nevăzute. Vom arăta aici semnele văzute ale Bisericii.

În locul unuia am vorbit despre păstoria Bisericii, s'a putut vedea că Isus, a voit ca lucrul Său pe pământ să fie orânduit după o anumită regulă. Infățișarea pământească a împărăției lui Hristos, nu putea să rămâie neîntocmită.

Trupul lui Hristos fiind, Biserica este una, are însă mai multe mădulări: are cap, are ochi, are gură, are mâni, are picioare; are conducători și fii care ascultă; are învățători și profeți și are suflete care primesc învățătura. [1 Cor. 12, 4—19]. În afară de locul acesta din ap. Pavel, mai multe din parabolele Mântuitorului ne sunt pilduitoare, așfel: *Parabola semănătorului*, a grăunțelor de muștar, a neghinei, a năvodului și altele.

Potrivit acestor parabole, Biserica este: ca grăuntele de muștar, care dă naștere unui copac mare, mai înalt decât orice plantă din grădina; se asemănă cu ogra din tatălui de familie, unde sămânța bună crește împreună cu zizania; mai este cortegiul de nuntă în care merg umăr la umăr fecioarele înțelepte cu cele nebune.

În parabola semănătorului [Matei 13], ni se arată vestirea cuvântului lui Dumnezeu, felul cum e primit de oameni și rodul ce-l aduce.

În zilele noastre încă, lucrurile din această parabolă se adevăresc; în semănător trebuie să vedem pe

arhieriei și preoții lui Hristos, sămânța este vestea bună, pe care a predicat-o și Isus; felurimea pământului în care a căzut sămânța, sunt deosebitele feluri de oameni.

Iată prin urmare că în sânel Bisericii nu sunt numai un fel de oameni: nemernicul stă alături de cel vrednic și păcătosul alături de cel drept.

Pr. GH. SECAȘ

Păltinișul

Despre stațiunea climaterică dela Păltiniș, — unde Arhiepiscopia ortodoxă română de Alba-Iulia și Sibiu dispune de un sanator cu cele mai confortabile întocmiri, în apropiere cu o bisericuță frumoasă, clădită din lemn, — unul dintre vizitatorii actualului sezon, scrie într'un cotidian din capitală, între altele, următoarele:

Sibiul este, fără îndoială, unul din orașele românești care are cele mai frumoase și mai pitorești împrejurimi.

Așezat la poalele impunătorului masiv carpatin al Făgărașului, care străjuiește cel mai înalt vârf, Negoiul, și în vecinătatea celeilalte ramificații a munților Lotrului în care se deschide trecătoarea Turmul-Roșu, Sibiul are în imediata apropiere locuri vestite pentru frumusețea așezării și pitorescului lor.

Mâna omului a mărit farmecul acestor localități făcându-le accesibile excursioniștilor, legându-le de oraș prin șosele bune, îndrăzneț tăiate pe margini de prăpăstii, suind până pe crestele de munți și stabiliment climaterice care nu sânt de loc mai prejos de cele similare din țările cu înaintată civilizație.

Una din cele mai renumite localități climaterice din imediata apropiere a Sibiului este Păltinișul, care se bucură din an în an de mai multă meritată faimă.

Plecând din oraș, șoseaua ce străbate Dumbrava — pădurea minunată unde se recrează sibiienii — duce spre Râșinari, una din cele mai mari și mai vechi comune românești; de aci, vreo douăzeci de kilometri, drumul urcă în serpentine îndrăznețe până la o înălțime de peste 1400 metri, unde dai cu uimire și satisfacție de o adevărată stațiune climaterică model...

bucotă, format în școala lui Șaguna. Când îndoilele începeau să și întindă în suflete arcașele perfide și clipe penabile își conturau umbrele pe frunțile îngândurate, Cristea ca un inspirat, înaltă deodată crucea demnității.

Așfel la întrebarea terorizantă a procurorului, dacă și ia răspunderea textelor incriminate din memorandum, el făcu într-o jurnă de vrednicie antică acest răspuns memorabil: «da, mi-o iau din toată inima». O furtună de aplauze românești, cu strigăte de „trăiască“ ce zguduiau sala, acoperi cuvintele pilduitoare, rupte din conștiința unui popor de luptă.

Iar la a doua întrebare principală, dacă a făcut parte din delegațiunea dela Viena, el răspunse, apăsând cuvintele: «declar cu regret, că n'am știut atunci de aceasta, căci m'as fi dus și eu».

Presa de atunci, română și străină, dând amănunte complete despre fazele procesului, n'a ezitat s'o spună categoric, că Nicolae Cristea prin atitudinea lui bărbătească a salvat onoarea partidului național român.

În schimb s'au revanșat și unghurii față de acest autentic papă valah, condamnându-l la opt luni temniță și expunându-l pe străzile Clujului insultelor unei plebe infuriate.

Sibiul primî cu osanale pe martirul cauzei naționale, alături de ceilalți condamnați. Dar suferințele, pe cari le-a suportat cu un stoicism vrednic de admirație, abia de acum începeau. Guvernul îi suprimă leașa, lăsându-i familia numeroasă în mizerie și desnădejde, iar el

fu înfundat în pușcăria din Vaș, unde-l chinuia nu odată sentimentul izolării și al ingratitudinii. Cu câteva zile înainte de ispășirea pedepsei fu învoit să alerge la Sibiu, spre a-și plânge moartea fiului său Nicolae, student la politehnica din Zürich. Profund îndurerat, totuși reveni la Vaș fără zăbavă, știind că mai are de împlinit un supliment de robie: exact 5 zile cerute jalei lui familiară. Directorul temniței fu dezarmat în fața acestui rar exemplu de conștiință și de onoare românească.

După eliberare, Nicolae Cristea se înapoiază la Sibiu, unde își reia funcțiunea de asesor consistorial. Dar guvernul răsbunător îl urmărește și de astădată, cerând mitropolitului, printr'o adresă specială, să-l pedepsească și pe cale disciplinară. Consistorul terorizat se execută, aplicându-i sancțiunea reprobării cu interdicția de a mai face politică activă. Măsura aceasta represivă stârni proteste în adunarea eparhială, iar Tribuna publică o serie de articole sub titlul *Canoanele și politica*, eșite pe urmă și în broșură, datorite dnu Gh. Bogdan Duică, în cari academicianul de astăzi, apărând pe contumacia de bune gânduri, teoria falsă că rânduiele canonice ar interzice preotului practica politică activă. Sentința însă a rămas în picioare, iar Nicolae Cristea pus sub paza poliției și lăsat fără leașa timp mai bine de doi ani de zile.

Caracterul de bronz al acestui luptător îl exprimă o scenă impresionantă, pe care o culeg din bogatele *Memorii inedite*, ce mi-au fost puse la dispoziție de către fiica lui, dna Agnes Măcelar.

În vara anului 1896 călătorind în interes familial la Budapesta, avu o lungă conversație cu Dr. Iosif Gall, membru în Casa magnaților. Acesta îi împărtăși, că guvernul este dispus să-i ordonateze leașa din nou, dacă renunță la politica națională și trece în tabăra moderatilor guvernamentali. Nicolae Cristea îi răspunse neted: «Spune-le, te rog, că pentru un om sărac ca mine leașa mi-ar prinde bine; însă dacă ar fi s'o capăt numai cu sacrificarea principiilor mele, să-și tină banii și mie să-mi dea pace». Ce splendidă atitudine de puritate romană!

Și el rămase credincios până la moarte acestei înalte concepții etice. De parte de a renunța la politica neamului său, el îi consacra toată grija sa, evident fără a mai ieși în largul arenei, fiind obosit de lupte. Așfel îndată după ieșirea din temnițe el publică o lucrare intitulată «La țintă», în care prezintă, chestiunea română cu deosebită claritate, analizându-o, nu izolat ca alții, ci prinsă în cadrul politicii europene. Critica străină, în deosebi, o primî cu meritate elogii pentru autor. În același timp însă el nota zilnic, însoțind de toantari judeciorosi, în *Memoriile sale* toate evenimentele politice naționale, scoase din presa pe care o citia cu vechea-i pasiune de gazetă. O monografie pe care o prepară, va utiliza acest prețios material documentar, din care mai citez acum o pagină spre a încheia articolul de față:

În 1898 Nicolae Cristea, își împlini o adâncă dorință a sufletului său, făcând o călătorie în țară. A vizitat rând pe rând Constanța, Brăila, Galați

și Bucureștii, culegând impresii neuitate de locuri și oameni. În capitală luase contact cu toți bărbații de stat, cari îl învitară în casele lor, spre a le expune, cu competență și autoritate, politica națională din Ardeal în toată evoluția ei. Lămuririle lui Cristea, cu ineditul lor veridic, avură darul să risipească multe din îndoilele ce plutiau în sufletul marilor patrioți români, cu privire la stările românești de dincoace de Carpați. Iar la Brăila, cu prilejul unui banchet oficial, trăi o singură clipă de emoție.

Ministrul Stolojanu, făcându-i cunoștința, îi adresă în fața tuturor întrebarea: Părinte, dumneata ai fost la închisoare pentru Memorand? Și la răspunsul său afirmativ, Stolojanu, în aplauzele însuflețite ale asistenței, se înclină în fața lui Cristea și-i sărută mâna. Era omagiu curat, pe care țara ocrotitoare îl aducea Ardealului înlăunț, dar eroic, Nicolae Cristea părâsi fericit pământul nădejdlor de mâne.

Cu imaginea lui scumpă închise ochii la Sibiu, în seara zilei de 7 Februarie 1902, martirul dela Vaș, lăsând în viața Ardealului amintirea unuia din cei mai desăvârșiți reprezentanți ai luptelor și aspirațiilor sale.

Prof. Ion Mateiu

Examenele de bacalaureat încep la 20 Septembrie. Inscrierile se fac până la 31 August. Candidații au să adreseze cerere de înscriere către inspectoratele de învățământ din regiunea căreia aparțin.

Numărul creștinilor din lumea întreagă este 650 milioane, — ceea ce înseamnă 35 la sută față de locuitorii de pe tot rotogolul pământului.

Măreția peisajului, de o sălbăticie impunătoare, pădurile de brad, șuvoacele de apă cristalină, pitorescul neîntrecut al Fibinului, care mărginește stațiunea și învârtita panoramă a Oltului până la depărtări ireale, totul contribuie ca Păltinișul să fie astăzi o stațiune unică în felul său în țara noastră.

Vizitatorul găsește în creștetul muntelui, unde ajunge după un drum ce nu se poate uita, tot confortul unei stațiuni de prim rang.

Vile admirabil situate, restaurante, parc de sporturi, locuri de odihnă, creație, toate contribuie ca să facă din acest loc un refugiu de liniște și reconfortare cu atât mai mult cu cât, din fericiție, Păltinișul nu este vizitat de snobi și nu are încă jocuri de noroc.

Aci vin să găsească reconfortare, pentru nervii oboseți de muncă și stimulare pentru organism, oamenii cari apreciază frumusețile naturii, cari caută un confort discret și cari disprețuiesc vanitățile marilor stațiuni climatice de aiurea.

Până aici jurnalul din capitală. Noi trebuie să adăugăm că ar trebui pusă mai multă grijă, din partea organelor administrative, pentru întreținerea drumului care duce la Păltiniș.

Sanatorul dela Schitul Păltiniș a fost vizitat și în anul acesta de oaspeți foarte distincți, cari au apreciat confortul, liniștea și buna conducere a acestei case de elită.

Hristos în școală

În tipografia noastră arhidiecezană s'a tipărit în vara aceasta un manual de religie, care umple un mare gol în predarea învățământului religios ortodox din școlile primare.

El poartă titlul «Hristos în școală» și este scris de un iscusit cătăhet, de D. Călugăr, care a predat învățământul religios — mai mulți ani — la școlile secundare și primare din Sebeș-Alba.

Acest manual, fiind la îndemâna catheților, face ca învățământul religios să poată fi predat cu succes în școala primară.

Pe o extensiune de 532+8 de pagini, autorul ne dă tot materialul de religie din cele 4 clase primare, prelucrat în lecții.

Costul lui este 220 Lei, legat frumos în pânză.

Il recomandăm preoților și învățătorilor, precum și tuturor acelora, cari se interesează de învățământul religios în școala primară.

INFORMAȚIUNI

Noul an școlar începe la 1 Septembrie. Între 1—15 Sept. se țin examene de admitere, corigență, diferență și concursuri pentru burse; în 16 Septembrie se deschid cursurile școlărilor secundare.

Lucrările pregătitoare, pentru întocmirea *Catalogului presă din România pe 1935*, au început. Ziarele și revistele, care nu figurează în partea redacțională a catalogului pe 1934 și care doresc să fie trecute în catalogul de presă pe 1935, vor binevoi să trimită neîntârziat, datele exacte despre tariful lor, și câte un exemplar de probă, editorului catalogului: Agenției de publicitate Rudolf Mousse s. a., Bulevardul Brătianu Nr. 22, București I. Trecerea în partea redacțională a catalogului se face în mod gratuit.

Pentru a spori numărul căsătoriilor, guvernul german a instituit *imprumutul de căsătorie*: fiecărei perechi de căsătoriți i se dă suma de 1000 mărci (40 mii lei) pentru a-și mobiliza casa. Imprumutul e fără dobândă și de plătit în opt ani și jumătate, în rate lunare. Dacă noii căsătoriți au copii, li se iartă din plata datoriei câte 250 mărci (10 mii lei) de fiecare copil; dacă au patru copii, nu mai plătesc nimic. Suma trebuitoare pentru plățirea căsătoriilor se obține din impozitul pe bărbății necăsătoriți. În orașele Germaniei numărul căsătoriilor a crescut astfel cu 30 la sută.

Când micii iezuși sânt furioși. — Monseniorii dela *Unirea* mitropoliei Blajului i alegă earăș condeiul pe tema serbărilor naționale.

Pentru judecata «clarissimă» serbarea dela Năsăud, — când episcopul militar ortodox a săvârșit o ceremonie religioasă soldaților grănițeri (între ei și ortodocși) — constituie un «scandal»; în schimb, participarea activă a preoților romano-catolici **unguri** la procesiunile greco-catolice românești este admisă cu dragoste de monseniorii...

Ceice își permit să critice astfel de atitudini, sânt gratificați, în bisericeasca foaie a mitropoliei de Blaj și «proști» [vezi Unirea, titlul de 11 August 1934].

Vorba ăluia: *Qui se fâche...*

ȘTIRI LOCALE

Predică în catedrala din Sibiu. Duminecă, în 19 August 1934, va predica părintele *Gh. Secaș*.

Tinerii născuți în anul 1916 în orașul Sibiu, se vor prezenta la primăria municipiului Sibiu ușa Nr. 21, în zilele de 20, 21, 22, 23, 24 și 25 August 1934, ora 8—13 pentru a fi înscriși pe tablele de recensământ ale clasei 1939. Dacă tinerii sânt absenți din Sibiu, se pot prezenta părinții lor pentru a da informații. — Alte informații dau primăria.

Nr. 217—934 prot.

(45) 1—3

Nr. 400—1934 prot.

(46) 1—3

Concurs

Pentru întregirea parohiei de clasa a III-a **Cisnădie**, protopopiatul Sibiu, se publică prin această concurs cu termen de 30 de zile dela întâia apariție în Telegraful Român.

Venitele sânt:

1. Integritate dela stat.

2. Stola obișnuită.

3. 15 jugăre sesiune parohială acordată prin reforma agrară.

Concurenții vor înainta cererile de concurs însoțite de actele necesare subsemnatului oficiu protopopesc în termen și vor prezenta totodată permisiunea de a concura dela autoritatea supremă, și cu încuviințarea subsemnatului se vor prezenta și în parohie.

Sibiu, 1 August 1934.

Emilian Cioran
protopop.

Nr. 569—1934.

(44) 1—3

Concurs

Pentru întregirea parohiei de clasa I-a, **Teliu**, protopopiatul Oituz, se publică concurs cu termen de 30 zile dela întâia publicare în Telegraful Român.

Venitele împreunate cu acest post:

1. Integritate salarului dela stat conform coalei B și a studiilor de bază a noului ales.

2. În lipsă de casă parohială, parohia se obligă a achita chirie pentru locuința parohului, până la cumpărarea, sau construirea casei parohiale.

3. Sesiune parohială veche 3 jugăre 1478 st. □ arătur, cal. I și 7 jug. fanaț de pădure primit prin reforma agrară, precum și folosința grădinei parohiale, de lângă cimitir.

4. Una ferdelă de porumb strujit dela fiecare familie, ear dela văduvi și văduve jumătate.

5. Patru stânjini lemne, din pădurea bisericii, tăiate, făcute metri și aduse în magazia parohiei.

6. Stola fixată în adunarea parohială din 26 Mai 1929 și în ședința consiliului parohial din 25 Iulie 1934.

Cererile de concurs, însoțite de documentele necesare, se vor înainta oficiului protopopesc în termen. Concurenții se vor prezenta în parohie în o Duminecă sau sâmbătoare spre a face cunoștință cu enoriașii, având prealabila încuviințare a oficiului protopopesc. La cererile de concurs se va anexa autorizația de candidare a I. P. S. Sale.

Poiana-Sărată, jud. Treiscaune, la 25 Iulie 1934.

Oficiul protopopesc ortodox-român în înțelegere cu consiliul parohial.

Ioan Răfiroiu
protopop.

Adevărul și minciuna comunismului¹

Comunismul a fost privit până în prezent mai mult din punct de vedere sentimental, decât intelectual: atmosferă psihologică emanând defavorabilă înțelegerii ideologiei lui.

Printre rușii emigrați, comunismul atrage contra lui reacția afectivă și pasionată, de-a fi ucigașul lor și, cari la întrebarea: ce este comunismul? vor trebui fatal să răspundă: comunismul este viața mea împrăștiată, destinul meu dureros.

În Europa occidentală trebuie distinse două atitudini: deoparte, răceala burghezimei, apărată de întreaga lume capitalistă. Și, de alta, adesiunea, foarte superficială, fără îndoială, și fără rațiune, a intelectualiilor, până la un anumit punct, a snobilor. Însă, în nici un câmp n'a pătruns întregul ideologiei comuniste, credința comunistă însăși. Unul dintre cei mai remarcabili filosofi ruși ai veacului al XIX-lea, Vladimir Soloviev, zicea: „Pentru a învinge minciuna socialismului, trebuie să fi pătruns adevărul socialismului“.

Vom putea repeta aceste cuvinte față de comunism, care este o formă extremă a socialismului. Fără îndoială în comunism e o minciună, și încă o minciună anticreștină, însă el conține și un adevăr — adevăruri. — Totuși minciuna este așa de mare în acest punct, încât ajunge pentru a anula totul în jurul ei.

Pentru creștini, comunismul trebuie să aibă o semnificație cu totul particulară:

¹ N. Berdiaev: „Problème du communisme“. Cap. I.

el este mărturia datoriei neîndeplinite, a țintei nerealizate de creștinism. Adevărul creștin a suferit nedreptatea de-a nu se fi manifestat deloc în providența vieții, și căile necunoscute ale Providenței au voit, ca încercările forțelor brutale de-a izbucni adevărul social să nu isbândească. Iată unde rezidă senzul spiritual al oricărei revoluții și dialectica sa întunecoasă. „Binele“ creștin a rămas adeseori convențional și inadapabil, practice pierdut în realizarea efectivă a unui din elementele sale a dus în general la o reacție groaznică contra creștinismului. Vițil și joscnicia creștinilor, sau, mult mai exact, păcatele creștinilor au întunecat lumina lucitoare a revelației creștine. Căci lumea creștină a fost totdeauna supusă dualismului, ea a trăit în două rituri bine distincte: ritmul religios, ritmul bisericii, care nu ține decât un număr restrâns de ore din viață, — și ritmul laic, extrareligios, care absoarbe întreg restul. Cea mai mare parte a vieții nu e nici luminată, nici sfințită de lumina lui Hristos. În particular, viața economică, viața socială, se pare că nu relevază decât propria ei lege. Marx avea dreptate când zicea, că societatea capitalistă este o societate anarhică, unde viața se definește exclusiv ca un joc de interese particulare. Nică nu e mai contrar spiritului creștin: deaceia epoca capitalistă coincide cu declinul creștinismului și slăbirea spiritualității lui.

Din contră, ideea comunismului, care în zilele noastre proscribe și persecută religiile și bisericile, este de origine religioasă și chiar creștină. Comunismul n'a fost totdeauna ateu și materialist, el are un

cut religios și scaldat de spiritualitate. Să ne amintim numai, că primul care a tras liniamentele a fost Plato, că în creștinismul primar a existat comunismul, bazat pe Evanghelie, că îl găsim în formă religioasă în Evul-Mediu și în timpul Reformei, că Thomas Moore, autorul *Utopiei*, este cinstit de biserica catolică ca un fericit; în fine, că tendințele comuniste și socialiste din Franța, dela prima jumătate a veacului al XIX-lea, au îmbrăcat într-o formă vagă și diluată, un caracter spiritual și chiar religios.

Cuvântul comunism derivă dela cuvântul comuniune; colectivitate, comuniune reciprocă. O comunitate de ființe, unite prin o legătură spirituală, presupune că se comunică cu o ființă unică, cu un izvor unic, superior de viață, cu Dumnezeu și cu Hristos. Comuniunea autentică e legată de Dumnezeu. Comuniștii vreau să ajungă la această comunitate printr-o organizație mecanică și obligatoare a societății.² Nu rămâne cât de puțină îndoială, că ideea comuniunii, prin urmare comunismul, în sensul cel mai profund al cuvântului, este un vis nobil și etern al omenirii.

Acest vis — e ceva tragic în a o recunoaște — comunismul materialist era mai apt de-a-l realiza, decât ar fi comunismul creștin. Pentru că comunismul materialist se poate folosi de mijloacele forței și constrângerii, a omului și de natura lui decăzută. Creștinismul din contră recunoaște această libertate spirituală; și, de câte ori

² Sociologul german Tennes a stabilit această distincție fecundă între Gesellschaft et Gemeinschaft; însă el rămâne pe terenul sociologiei naturaliste.

Concurs

Pentru ocuparea postului de paroh, în parohia vacantă de clasa I-a, **Aninoasa**, protopopiatul Jiu, se publică concurs cu termen de 30 de zile dela prima publicare în Telegraful Român.

Venitele sânt:

1. Salarul dela stat conform coalei B.

2. Locuință completă, cu avantajii la luminat și încălzit.

3. Stola pentru serviciile de: Cuminăcare a bolnavilor, botec, cunună și înmormântare este răscumpărată cu o sumă fixă lunară, conform hotărârii consiliului parohial din 31 Iulie 1934, pentru societății miniere „Petșani“; iar pentru ceilalți credincioși, stola este cea obișnuită în parohiile tractului protopopesc Jiu.

Concurenții își vor înainta cererile, însoțite de actele prevăzute de legea, regulamentului și ordinațiunile în vigoare, în termenul indicat, oficiului protopopesc ortodox român Jiu, Petșani, județul Hunedoarei și, cu prealabila aprobare a protopopului, se vor prezenta în vreo Duminecă sau sâmbătoare în parohie, pentru a sluji, cânta, predica și a face cunoștință cu enoriașii.

Oficiul protopopesc Jiu, în înțelegere cu consiliul parohial.

Petșani, 31 Iulie 1934.

Ion Duma
protopop.

Nr. 233—1934.

(42) 3—3

Concurs

Pentru întregirea parohiei vacante de cl. II **Brateiu**, protopopiatul Mediaș, se publică concurs cu termen de 30 zile dela prima publicare în Telegraful Român.

Venitele împreunate cu acest post sânt:

1. Salar dela stat,

2. Sesiune parohială de 18 jug. 655 st.² aratur și fanaț.

3. Casă parohială cu dependență.

4. Stola obișnuită în tract, conform hotărârii adunării protopopesci din 14 Aprilie 1932.

5. 2 sorții lemne de foc din pădurea comunală. Tăiatul și adusul lemnurilor privește pe preot.

Candidații îndreptățiți își vor trimite subsemnatului cererea de concurs, prevăzută cu toate documentele necesare, anexând și autorizația de candidare dela Preaven. Consiliu arhiep., și cu avizul oficiului protopopesc se vor prezenta în parohie și în biserică la serviciul liturgic.

Mediaș, 15 Iulie 1934.

Ioan Crăciun
protopop.

a neglijat-o, de câte ori a încercat să se organizeze sub semnul constrângerii, ca în timpul teocrației medievale, s'a desmembrat însuși și ideea lui s'a prăbușit în ineficacitate. Creștinismul trebuie să creadă în valoarea personalității omenești, și nu poate alcătui o societate care micșorează sau neagă această personalitate. Din contră, comunismul materialist refuză personalității orce valoare și orce semnificație. Cu atât mai mult lucrul îi e ușurat.

În timp ce comuniștii acuză creștinismul, că nu a reușit să elibereze omul de rău și suferință, ei nu cunosc elementul esențial al problemei, libertatea sufletului omenesc, prin urmare imposibilitatea de-a-i impune din afară o organizație mecanică, imposibilitatea de-a crea, prin constrângere, o societate perfectă, nimicind păcatul. E drept, că păcatului, recunoscut ca fapt social, i se pot pune limite și că voința creștinului trebuie să se îndrepte spre transformarea societății, în spiritul lui Hristos. Argumentul creștinismului conservator și burghez, după care ar fi imposibil de-a îmbunătăți societatea omenească, din starea de păcat, este greșit și ipocrit. Într-adevăr îmbunătățirea societății omenești nu apare prin urmare necesară dintr'un punct de vedere optimist al naturii umane, de felul vederilor lui Rousseau. Numai dacă se aruncă asupra omenirii o concepție pesimistă, de-a pune o nouă ordine, care să fixeze limitele manifestării sociale a păcatului. Ideologia burgheză, care a născut capitalismul, a comis nedreptatea de-a se arăta prea optimistă, de-a crede într-o formă de armonie naturală, bazată pe jocul intereselor private. Comunismul nu e po-

Concurs

Pentru ocuparea postului de eclisier, la biserica Sf. Treimi din **Braşov-Tocile**, se publică concurs cu termen de 30 zile dela prima publicare în Telegraful Român.

Dela candidații se pretinde:

1. Să fie de religie ortodoxă-română, căsătorit, de etatea, între 35—50 ani.
2. Să aibă purtarea morală bună, religioasă, cu frică de Dumnezeu și lipsit de orice viciu.

3. Față de organele superioare bisericești-administrative să fie cu supunere și ascultare.

4. Să îndeplinească conștientos toate serviciile împreună cu postul de *eclisier-clopotar și gropar*, ținând curățenie exemplară în biserică, cimitir și curtea bisericii.

5. Să dispună de avere imobilă și să dea dreptul bisericii a se intabula pe averea lui ori a rudeniilor ca garanție pentru inventarul, ce i se predă.

Remunerațiunea va fi:

1. Salar lunar lei 2000.

2. Toate venitele împreună cu postul de eclisier și gropar.

3. Locuință în natură: 2 camere și dependințe.

4. După un an de probă, satisfăcând într-o parte condițiilor de mai sus, urmează definitivarea.

Braşov, în 28 Iunie 1934, din ședința consiliului parohial al bisericii Sf. Treimi Braşov-Tocile.

Dr. Nic. Stinghe

preș. paroh administrator.

(47) 1—3

Nr. 530—934

(32) 3—3

Concurs

Pentru întregirea parohiei vacante de cl. III-a **Ghijasa de Jos** cu filia **Ghijasa de sus**, protopopiatul Agnita, se publică concurs cu termen de 30 zile dela întâia publicare în Telegraful Român.

Venitele împreună cu acest post:

1. Salar dela stat conform coalei B.

2. Sesiune parohială în mărime de 13 jugăre 190 st. □ arător și fânaș necomasat.

3. Drept de pășune pentru 2 vite și pe ogoare câte dozește.

4. Două sorti lemne de foc, una gratis și una pe bani, aduse în curte. Făcutul îl privește pe preot.

5. Pentru locuință corespunzătoare se îngrijește parohia până când se vor clădi case noi parohiale.

5. Venitele stolare prescise pentru întreg tractul.

Concurenții își vor înainta cererile de concurs însoțite de actele necesare subsemnatului oficiu protopopesc în termenul prescrist și vor dovedi totodată că au obținut aprobarea P. V. Consiliu arhiepiscopesc de a putea candida la această parohie. Cu încunoștințarea prealabilă din partea oficiului nostru, se vor prezenta în parohie pentru a face cunoștință cu poporul. Agnita, la 25 Iunie 1934.

Oficiul protopopesc ort. român din Agnita în înțelegere cu consiliul parohial.

Emil Păcală

protopop.

Nr. 150—1934 par.

(48) 1—3

Concurs de cantor

Pentru înregirea postului II de cantor al bisericii noastre din **Vulcan**, se publică concurs cu termen de 30 de zile dela prima apariție în Telegraful Român.

Venitele împreună cu acest post cantoral sânt:

Jumătate din toate venitele parohiale cantonale.

Concurenții vor înainta în termenul deschis oficiului parohial subsemnat următoarele documente:

1. Extras de botez.

2. Diploma de cantor dela școala de cântăreți din Sibiu.

3. Certificat de moralitate.

4. Certificat de serviciu.

Concurenții se vor prezenta în vreo Duminecă sau sârbătoare la biserică spre a cânta și a face cunoștință cu poporul dreptcredincios.

Vulcan, la 16 Iulie 1934.

Oficiul parohial ortodox român Vulcan

Ioan Țintea

paroh.

Nr. 61—1934

3—3

Concurs

Pentru întregirea postului de contabil al întreprinderilor subsemnatei Comisiuni Administrative din Sibiu, post devenit vacant pe ziua de 1 Decembrie 1934, se publică concurs cu termen de 30 de zile dela data apariției acestui anunț pe lângă următoarele condiții:

Dela concurenți se cere:

a) Să fie români și creștini ortodocși,

b) Absolvenți ai unei școli superioare de comerț,

c) Stăpâni pe purtarea registrelor contabilității duble,

d) Să îndeplinească orce serviciu legat de întreprinderile noastre (contabilitatea tipografiei, librăriei, a publicațiilor comisiei, reprezentarea întreprinderilor la oficiile publice cu știrea și la mandatul delegațiilor comisiei, și vânzarea în librărie, când cer împrejurările); orele de oficiu sunt identice cu timpul de deschidere și închidere a librăriei.

Salarul împreună cu acest serviciu este de 3500 lei lunar, brutto.

Angajatul va răspunde și materialicește de pagubele, pe care le va cauza întreprinderilor din nepricepere sau rea voință.

Petițiile însoțite de Extrasul din matricola botezaților, de Certificatul școlar și eventuale certificate de serviciu, se vor înainta în termen secretariatului Comisiunii (Str. Mitropoliei 45).

Comisiunea administrativă a Tipografiei Arhiepiscopale din Sibiu

Nr. 412—1934.

(49) 1—3

Concurs

Pentru întregirea parohiei de cl. III-a, **Cigmău**, din protopopiatul Geoagiului, se publică concurs cu termen de 30 zile scotite dela prima lui apariție în Telegraful Român.

Venitele împreună cu acest post sânt cele fasonate la coala B pentru întregirea dotației dela stat și anume:

1. Casă parohială.

2. 2 jum. jugăre sesiune parohială.

3. Venite stolare după uzul local.

Cererile concursuale, instruite conform normelor în vigoare, se vor adresa subsemnatului oficiu protopopesc în termen, ear candidații autorizați de P. V. consiliu arhiepiscopesc, pe lângă prealabila încuviințare a oficiului protopopesc, se vor prezenta în parohie, în vreo Duminecă sau sârbătoare anume designată, pentru a face cunoștință cu credincioșii și referințele locale. Geoagiu, la 9 August 1934.

Oficiul protopopesc în înțelegere cu consiliul parohial.

V. Goron

protopop.

Ad. Nr. 277—1934

(37) 3—3

Concurs

Se publică concurs pentru întregirea parohiei vacante de cl. III-a **Vălcelele-Rele**, din protopopiatul Hațegului, cu termen de 30 zile dela prima publicare în „Telegraful Român“.

Beneficiile împreună cu acest post sunt:

1. Casă parohială nu este;

2. Sesiune parohială e de 1 jug. 1133 st.; prin reforma agrară în arândă forțată 7 jug. 800 st.

3. Câte 2 măsurî (à 30 l.) porumb nesfârâmat (circa 78 case).

4. Câte o zi de lucru de fiecare casă.

5. Stola obișnuită în tract.

6. Salarul dela Stat.

Cererile de concurs se vor înainta oficiului protopopesc din Hațeg în termenul indicat.

Candidații vor înainta anexă la cerere, pe lângă actele necesare, și concesiunea dela P. V. Consiliu arhiepiscopesc că pot candida la această parohie.

Candidații cu încuviințarea oficiului protopopesc se vor prezenta în vreo Duminecă ori sârbătoare la Biserică, ca să fie cunoscuți de credincioși.

Oficiul protopopesc ortodox român din Hațeg în înțelegere cu comitetul parohial.

Hațeg, 6 Iunie 1934.

Ieronim Ciocan

protopop

Citiți, sprijiniți și respândiți ziarul

Telegraful Român

Nr. 242—934.

(43) 3—3

Concurs

Pentru întregirea parohiei vacante de clasa III-a **Mihăileni**, protopopiatul Mediaș, se publică concurs ce termen de 30 zile dela prima publicare în Tel. Român.

Venitele împreună cu acest post:

1. Salarul dela stat.

2. Sesiune parohială 8 și jum. jugăre cad. din care 6 jug. fânaș.

3. O grădină și o delniță de un jum. jug. cad.

4. Câte 1 ferdelă grâu dela fiecare familie.

5. Lemne de foc dela comuna politică.

6. Stola obișnuită în tract.

7. De locuință se va îngriji preotul.

Candidații îndreptățiți își vor trimite subsemnatului cererea de concurs provăzută cu toate documentele necesare, anexând și autorizația de candidare dela Ven. Consiliu arhiepiscopesc, și cu avizul subsemnatului oficiu se vor prezenta în parohie și în biserică la serviciul liturgic.

Mediaș, 22 Iulie 1934.

Ioan Crăciun

protopop.

Nr. 240 1934 prot.

(36) 3—3

Concurs

Pentru întregirea parohiei de clasa III (treia) **Țeline**, din protopopiatul Sighișoara, se publică din nou concurs cu termen de 30 zile dela întâia apariție în „Telegraful Român“, în baza ordinului Nr. 5467—1934 al Prea Veneratului Consiliu Arhiepiscopesc, pe lângă următoarele condiții:

1. Retribuția dela stat.

2. Casă parohială cu 4 camere, grădină, fără dependențe economice.

3. 24 jug. fânaș, din reforma agrară.

4. Stola obișnuită.

5. Drept de o parcelă de lemne din parchetul anual, pe plată. Tăiatul și transportul îl privesc pe preot.

6. Drept pentru pășunatul a patru vite, pe plată.

7. Una ferdelă cereale de familie.

Cererile de concurs vor fi înaintate oficiului protopopesc ortodox Sighișoara și vor cuprinde pe lângă certificatele de botez, liceu, absolutor, calificăție teologică și permisiunea de a concura la această parohie dela Prea Venerata Arhiepiscopie ortodoxă de Alba-Iulia și Sibiu, după obținerea căreia, conurenții se vor prezenta în parohie cu încuviințarea prealabilă a subsemnatului.

Oficiul protopopesc ortodox Sighișoara în înțelegere cu consiliul parohial Țeline.

Sighișoara, 5 Iulie 1934.

Emilian Stoica

protopop.

sibil, — poate ca un comunism mondial, — decât pentru că se întemeiază pe existența păcatului și nu pe infalibilitatea naturii omenești. Păcatul însuși va organiza societatea, dacă nu se va organiza prin dreptate și adevăr.

Este, deci, așa de greu să realizezi o utopie: pentru că utopiile sânt mai realizabile decât se crede în general. Greșala și responsabilitatea răului, care trebuie să decurgă, va cădea exclusiv asupra „binelui“, care, — l-am văzut — nu știe decât să ducă la retorică; și asupra „celor buni“, cari știu să judece pe alții, dar și-au pierdut facultatea de-a se judeca pe ei înșiși. Comunismul, în forma lui cea mai rea și mai necinstită, apare ca sfârșitul fatal al societăților așa zise „creștine“; el încorporează această severă judecată, pe care ele nu voiesc să o ia asupra lor, însă care apasă inevitabil peste ele. Iată pentru ce este așa de anevoios a distinge, ceea ce el aduce adevărat sau greșit.

Cinstea de-a fi inventat comunismul nu-i revine poporului rus; acesta l-a primit din Occident. Inșă el i-a dat incontestabil prima intrupare trăitoare. Am ajuns acum la dorința de-a ști de unde a ieșit comunismul, pentru ce este el în așa măsură contagios, prin ce virtuți a învins ideologic în cursul revoluției rusești și, pentru ce simbolul comunismului mișcă masele și trezește entuziasm.³ Toate acestea sânt imposibil de-a le înțelege, dacă privim co-

³ Numai în prima fază a revoluției se poate explica popularitatea comunismului din faptul că el a înșelat instinctele masei.

munismul ca o manifestație exclusiv politică și economică, dacă îl supunem la o critică rațională numai din aceste două puncte de vedere. Comunismul, atât în teorie cât și în practică, este și o manifestație de ordin spiritual și religios.

Ca religie este el de temut, ca acela care se opune creștinismului și încearcă să-l înlocuiască. El întrușchipează încercarea de a transforma pietrele în pâine și de-a realiza împărăția definitivă a acestei lumi.

Un sistem strict social ar putea rămânea neutru pe teren religios; comunismul, din contră, deopotrivă cu alte religii, duce cu el o etică integrală aparte; el vrea să deslege problemele fundamentale pe care le pune viața; el are dogmele lui, răspundește catehismul său, posedă chiar emblemele culturii; în sfârșit, el se adresează sufletelor, pentru a le stârni entuziasmul și aplecarea spre sacrificiu. Contrar celor mai multe partide politice, el pretinde membrilor săi o adeziune care angajează ansamblul concepțiilor lor despre lume. În energia extraordinară pe care o desfășoară, noi găsim ceva din această energie religioasă primitivă, ancorată de sufletul omului pe care veacurile au desvăluit-o. Acestea sânt energiile religioase ale sufletului, puse în slujba unei ideologii atee. Și dacă, prin mijloacele lor de propagandă, anti-religioasă, comuniștii ar reuși, până în cele din urmă, să extirpeze sentimentul religios, toată credința și tot spiritul de sacrificiu și-ar aduce în imposibilitate credința lor proprie, în numele căreia au lucrat. Iși vor suprima existența lor proprie și nimeni nu

va mai suporta martiriul în numele ideii comuniste. Ideea anticreștină nu poate triumfa, decât grație unei formațiuni creștine a sufletului, unei capacități creștine a credinței și sacrificiului. Cu durere, mai trebuie adăugat ceva pe deasupra. Perioada burgheză a istoriei creștine a trezit mai puțin energie și spirit de sacrificiu, pe cari nu le face astăzi comunismul. A fost o perioadă lungă lipsită de eroism, prin care a trecut societatea creștină, o perioadă de decadentă, care a pregătit drumul spre succesul comunismului. Entuziasmul sincer și fără restricțiune pe care îl mărturisește tineretul sovietic, este un fapt incontestabil, pe care nu-l putem ascunde. Am văzut dovada în energia cu care s'a înrolat tineretul „Komsomol“ la realizarea Planului quinquenal.

Teoretic, comunismul este marxismul. Marxismul este armatura doctrinală a partidei comuniste. Marxismul este bine cunoscut în Occident. Social-democrația germană, care are merite pozitive, se întemeiază azi pe marxism, dar noi vedem în sânul ei mai puțin entuziasm: Ea e o partidă practică, moderată, care n'are nici o asemănare cu o mișcare religioasă, care e desfăcută absolut de fanatism. Atingem aici complexitatea extremă a problemei.

Comunismul rus nu este așa greu de înțeles decât, pentru că e în acelaș timp o manifestație mondială internațională și o manifestație națională rusă. Doctrina raționalistă a lui Marx s'a refractat trecând prin ascunzăturile iraționale ale gândirii ruse și el s'a deformat aci. Fenomen care se re-

petă, până la un anumit punct, în toate revoluțiile mari. O revoluție comportă, într'adevăr, forțe elementare iraționale, izvoare din părțile cele mai întunecoase și mai inconștiente ale vieții popoarelor. Și, în acelaș timp, ea își fixează scopuri raționale de viață, stând sub semnul unei doctrine raționaliste, împrumutând caracterul ocazional al unei teorii de luptă. Revoluția franceză, inspirată de filosofia luminată și raționalistă a veacului al XVIII-lea, conținea și ea forțe întunecoase și demoniace. Revoluția rusă s'a preocupat de problema raționalizării vieții, până la eliminarea din viață a oricărei iraționalități și a oricărei mister. Și totuși acestea sunt curente iraționale, cari continuă să lucreze în fondul lor. Elementele științifice și obiective ale marxismului îl duc mai puțin decât aceste elemente mitice și religioase. Această combinare a raționalului cu iraționalul a dat crezare legendei, după care trebuie făcută deosebirea în Rusia între bolșevism și comunism: primul fiind o manifestație națională pur rusească, o izbucnire autohtonă a revoluției, tumultuoasă și anarhistă, — pe când al doilea apărea ca ceva adus din străini, apăsând pe această revoluție populară lanțurile unei organizații raționale. E o opoziție convențională, definită numai prin terminologie și care descopere dublicitatea profund inerentă tuturor mișcărilor revoluționare. Aici elementul rațional a fost împrumutat marxismului. Aceasta ne-a adus să punem întrebarea: care e elementul în marxism susceptibil de-a ridica masele într'o mișcare întinsă și puternică?